

РЕШЕНИЕ

№ 5563

гр. София, 12.09.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 21 състав, в публично заседание на 06.07.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Елена Попова

при участието на секретаря Елица Делчева и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **5945** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от Административно-процесуалния кодекс /АПК/, във вр. с чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Образувано е по искова молба, озаглавена "Жалба", подадена до СРС и изпратена оттам по компетентност до Административен съд - София град, от Е. Д. М., ЕГН [ЕГН], изтърпяващ наказание „лишаване от свобода“ в Затвора – С., срещу Върховния административен съд на Република България за заплащане на обезщетение за претърпени в периода от 08.02.2022 г. до 17.02.2022 г. неимуществени вреди в размер на 20 000.00 лв., ведно със законната лихва.

В исковата молба се претендират вреди в резултат на „незаконнообразни действия/бездействия на съдии от ВАС, изразяващи се в „проява на нечовешко и унизително отношение“ към него по време на открито съдебно заседание на 09.02.2022 г. по адм. дело 8599/2021 по описа на ВАС, III-то отделение, на което твърди, че е държан с белезници на краката. В жалбата/искова молба са посочени като правни основания - чл.2 в и чл.1 ал.1 от ЗОДОВ, чл.4 /3/ ДЕС и чл.47 от ХОПЕС и чл.2 от МПГПП.

В съдебно заседание, ищецът чрез процесуалния си представител адв. Ж. Н., назначен служебно с определение № 4757/05.06.2023 г. на АССГ, 21-ви състав, поддържа исковата молба по основание и размер счита, че са налице кумулативно и трите предпоставки, за да бъде ангажирана отговорността на държавата по ЗОДОВ. В тази връзка пояснява, че по време на процесното съдебно заседание във ВАС е било

нарушено правото на ищеца да бъдат свалени белезниците от краката му. Сочи, че тази ситуация била приета от ищеца като съществено нарушаване на човешките му права, и се явява причината за получения от него пристъп на „Паник атака“ в съдебната зала. Претендира присъждане на законна лихва от момента на завеждане на иска.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение, че исковата претенция е основателна, но не е доказана по основание и размер, с оглед на което не следва да бъде уважена.

Административен съд София – град, 21- след като обсъди доводите на страните и прецени представените по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

От представения по делото протокол от 09.02.2022 г. от съдебно заседание на ВАС, Трето отделение, по адм. дело № 8599/2021 г. /л.64-л.65/ е видно, че ищецът е поискал сваляне на белезниците от краката му в съдебната зала. В протокола от съдебното заседание не е отразено разпореждане на председателя на състава за сваляне на белезниците на конвоирания подсъдим Е. Д. М.. От същия протокол е видно, че делото е отложено за друга дата, след като М. се е оплакал от внезапно влошаване на здравословното му състояние. Видно е също, че съдебният състав е разпоредил да се направи запитване до ГД „ИН“ за заключението на специалиста след оказаната на М. медицинска помощ.

Видно от протокол от 15.06.2022 г., изготвен в о.с.з. по адм. дело № 8599/2021 г. по описа на ВАС, Трето отделение /л.66-л.67/, младши инспектор А. – ръководител на конвоя, е посочил, че указанието за конвоираното лице Е. М. е да е при условията на усилено строг конвой, съгласно заповед № 7915/14.06.2022 г., издадена от инспектор Б., тъй като М. е осъден за престъпление по чл.199 НК и е категоризиран като особено опасен за бягство. Видно от изявлението на председателя на състава, в отговор на запитването до ГД „ИН“, обективизирано в протокол от о.с.з., проведено на 09.02.2022 г., М. не е потърсил медицинска помощ след заседанието на 09.02.2022 г., не го е направил и в следващите няколко дни. С горните мотиви, молбата на М. за сваляне на белезниците от краката в съдебна зала на 15.06.2022 г., отново е оставено без уважение.

При така установените факти, Административен съд София - град обосновава следните правни изводи:

Искът е процесуално допустим като предявен от активно легитимирана страна, претендираща присъждане на обезщетение за вреди, причинени от незаконосъобразни действия на служители на ответника, при изпълнение на административна дейност. Ето защо, искът е предявен срещу надлежен ответник по чл. 205 от АПК.

Разгледана по същество исковата молба е неоснователна по следните съображения:

Претендират се вреди в резултат на „незаконосъобразни действия/бездействия на съдии от ВАС, изразяващи се в „проява на нечовешко и унизително отношение“ към ищеца по време на открито съдебно заседание, проведено на 09.02.2022 г. по адм. дело 8599/2021 по описа на ВАС, III-то отделение, на което твърди, че е държан с белезници на краката.

Законът за отговорността на държавата и общините за вреди, в чл. 2в урежда реда за разглеждане на искове срещу държавата за вреди от нарушения на правото на Европейския съюз (ЕС). Съгласно постоянната съдебна практика на СЕС принципът на отговорност на държавата за вреди, причинени на частноправните субекти

вследствие на нарушения на правото на Съюза, за което носи отговорност държавата, е присъщ на системата на договорите, на които се основава Съюзът (в този смисъл Решение от 19 ноември 1991 г. по дело F. и др., C-6/90 и C-9/90, R., стр. I-5357, точка 35, Решение от 5 март 1996 г. по дело V. du rkscheur и F., C-46/93 и C-48/93, R., стр. I-1029, точка 31 и Решение от 24 март 2009 г. по дело D. S., C-445/06. При предявяването на иск за вреди причинени на частноправни субекти вследствие нарушаване на правото на ЕС, същите имат право на обезщетение при наличието на три условия: 1. предмет на нарушената правна норма на Съюза да е предоставянето на права на частноправните субекти, 2. нарушението на тази норма да е достатъчно съществено и 3. да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната от частноправните субекти вреда (Решение на Съда (голям състав) от 26 януари 2010 г. по дело C-118/08, т. 29 и т. 30 от решението). Условието следва да са налице кумулативно, липсата на което и да е от тях води до отпадане на отговорността на ответника. При предявяване на иск по чл. 2в ЗОДОВ ищецът е този, който следва да индивидуализира предмета на иска/исковете, като посочи правопораждащите юридически факти, формулира петитум и страни. Основанието на иска, т. е. обстоятелствата на които се основава иска следва да обхваща фактите, от които произтича претендираното с исковата молба материално субективно право. За ищеца е налице задължение ясно и точно да посочи фактите (т. е. конкретните обстоятелства), от които произтичат претендираното материално субективно право. Съответно на доказване от страна на ищеца подлежат всички твърдени факти и обстоятелства, които ги обосновават, както и връзките между тях. Преценката за наличието на тези обстоятелства, за наличието или не на причинна връзка на същите със съответните вреди, които се претендират и тяхното обезщетяване е преценка по основателността на иска, а не по неговата допустимост. В случая ищецът сочи нарушени норми на правото на ЕС, които според него му предоставят права, като твърди, че това нарушение е достатъчно съществено и че съществува пряка причинно следствена връзка между нарушението и твърдяната за претърпяна от него вреда. В негова тежест е да докаже основателността на тези му твърдения и да докаже размерът на претърпяната вреда.

Съобразно установената фактическа обстановка и събраните доказателствени материали по делото, настоящият състав приема, че не са налице посочените кумулативно изискуеми предпоставки за възникване на отговорността на ответника по чл. 2в от ЗОДОВ.

За да е налице първата предпоставка от фактическия състав на чл.2в ЗОДОВ, то следва да е налице нарушена правна норма на Съюза и тя да е свързана с предоставянето на права на частноправните субекти.

Съгласно чл.141, ал.2 ГПК, председателят на съдебния състав следи за реда в съдебната зала и може да налага глоби за нарушаването му. От цитираната разпоредба следва, че председателят на състава е властен да се разпореди по молба за сваляне на белезници на участник в съдебния процес, присъстващ в съдебно заседание.

Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз, в Директива 2016/343 от 9 март 2016 година, съобразявайки Договора за функционирането на Европейския съюз, достигат до извод, че компетентните органи следва да се въздържат от представяне на заподозрения или обвиняемия като виновен, в съда или пред обществеността, чрез използването на мерки за физическо възпиране, като например белезници, стъклени клетки, клетки и окови, освен ако използването на тези мерки е необходимо по

специфични за делото съображения, които са свързани или със сигурността, включително с цел възпрепятстване на заподозрения или обвиняемия да се самонарани, да нарани други лица или да повреди имущество, или с възпрепятстването на заподозрения или обвиняемия да се укрие или да установи контакт с трети лица, например свидетели или жертви. Възможността за прилагане на мерки за физическо възпиране не означава, че компетентните органи следва да вземат официално решение относно използването на такива мерки.

Във връзка с горното, съгласно чл. 5 от Директива 2016/343 на ЕП и на Съвета, държавите членки следва да вземат подходящи мерки, за да гарантират, че заподозрените и обвиняемите не са представяни като виновни, в съда или пред обществеността, чрез използването на мерки за физическо възпиране. Но, Параграф 1 не възпрепятства държавите членки да прилагат мерки за физическо възпиране, които са необходими по специфични за делото съображения във връзка със сигурността или за да се попречи на заподозрения или обвиняемия да се укрие или да установи контакт с трети лица.

В случаите като процесния, ангажимент на съдебния състав е бил да прецени дали да удовлетвори молбата за сваляне на белезници в проведеното съдебно заседание на 09.02.2022 г., след като съобрази вида на наказанието, което изтърпява „лишеният от свобода“, криминалният му профил, неговата история на прояви на агресия и други рискове, след което да определи коя е адекватната степен на превенция. С преценката дали да разпреди сваляне на белезниците на ищеца в съдебната зала, видно от горещитирания Параграф 1 от Директива 2016/343 на ЕП и на Съвета, съдът не е нарушил правото на ЕС, а е взел решението си при оперативна самостоятелност.

На следващо място, ищецът навежда доводи за нарушение на чл.3 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, който гласи, че никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отнасяне или наказание, приемайки несъгласието на съдебния състав да разпреди сваляне на белезниците от краката му по време на съдебното заседание. Не е спорно между страните, че към процесната дата, ищецът е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ на годно основание. Когато мярката е наложена във връзка с правомерен арест или задържане и не предполага употребата на сила или излишно публично показване на онова, което би могло да се счита за необходимо и пропорционално в границите на разумното, такъв тип превантивна мярка не следва да се тълкува като нарушаване на чл.3 от КЗПЧ (виж Р. с/у Ф., 16 декември 1997 г., пара. 56, Доклади 1997-VIII; К. с/у България, № 891/05, пара. 38, 20 януари 2011 г.; и К. с/у Република Ч., № 32133/11, пара. 63, 25 юли 2013 г.).

По делото няма данни, а и не се твърди от ищеца неправилно поставяне на белезниците по начин, който да го е увредил. Видно от протокол от 15.06.2022 г., изготвен в о.с.з. по адм. дело № 8599/2021 г. по описа на ВАС, Трето отделение /л.66-л.67/, въпреки твърдяното прилошаване и получената от М. „Паник атака“ по време на процесното съдебно заседание, в отговор на направено от ответника запитване до ГД „ИН“, М. не е потърсил медицинска помощ след заседанието на 09.02.2022 г., не го е направил и в следващите няколко дни. На следващо място, в настоящото производство ищецът не е ангажирал доказателства, в това число медицинска документация, която да наведе съда до обосноваван извод, че свалянето на белезниците е било необходимо с оглед неговото здравословно състояние към процесната дата или, че оставането с белезници е довело до внезапно влошаване на

състоянието му. Не са ангажирани и никакви доказателства, които да са в подкрепа на твърдените от ищеца неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания.

От изложеното, в това число и по критериите на Европейския съд по правата на човека, следва да се приеме по делото, че не се доказват елементите на незаконосъобразно фактическо бездействие на служителите на ответника по смисъла на чл.204, ал.4 АПК при проведеното съдебно заседание на 09.02.2022 г. във ВАС, Трето отделение, по адм. дело № 8599/2021 г., с което да е нарушена правна норма на Съюза и тя да е свързана с предоставянето на права на ищеца, нито се доказаха причинени болки и страдания и съответно претърпени неимуществени вреди, поради нарушаване на забраната за нечовешко и унижително отнасяне по чл.3 ЕКПЧ, идентична и прилагана еднакво със забраната по чл. 4 от Хартата за основните права на Европейския съюз – две от задължителните предпоставки за ангажиране на отговорността на ответника по чл.2в ЗОДОВ. Следователно, исковата претенция е изцяло неоснователна и съдът следва да постанови отхвърлянето ѝ. Поради отхвърляне на претенцията за главницата, не се дължи и акцесорното вземане за лихви.

При този изход на спора, съдът следва да присъди разноски в полза на ответника. Същият не е претендирал присъждането на такива, поради което съдът не е властен да се произнесе по този въпрос.

На основание изложеното и чл.172, ал.2 АПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Е. Д. М., ЕГН [ЕГН], иск срещу Върховния административен съд на Република България за заплащане на обезщетение в размер на 20 000.00 лв., ведно със законната лихва, за претърпени неимуществени вреди, поради оставането му с белезници на краката по време на заседание, проведено на 09.02.2022 г. по адм. дело № 8599/2021 г. на ВАС, Трето отделение.

Решението на съда подлежи на обжалване пред Върховен административен съд на Република България с касационна жалба в 14 - дневен срок от съобщаването му, преписи да се изпратят на страните.

СЪДИЯ: